Nieuwsbrief

Dit is de eerste nieuwsbrief van de 2e jaargang van de Stichting Roodbont Fries Vee. Met deze nieuwsbrief willen we u op de hoogte brengen van de activiteiten van de stichting, haar donateurs en de fokkers van Roodbont Fries Vee. Wilt u deze nieuwsbrief ook ontvangen? Stuur dan een email naar srfv@hotmail.nl Neem ook eens een kijkje op onze website www.roodbontfriesvee.nl

IN DEZE NIEUWSBRIEF…

De bedrijfrapportage brengt ons naar Jonkersland bij de familie Elzinga met een stal vol rode koeien
Een verslag van de donateursbijeenkomst met spreker Ben Barkema
De historie van de Friese Rode koeien
Verwantschap en inteelt bij ons ras? En ook nog 'keatten op'e stal' ……
Nieuws van het project "Roodbont Fries Vee Foarút!"

Verwantschap en inteelt bij de Fries Roodbonten

De Wageningse studente Judith Ouwejan heeft op onze jaarvergadering de eerste resultaten gepresenteerd van haar onderzoek met de stambomen van de Friese Roodbonte runderen. Thema van het onderzoek was de verwantschap en de inteelt bij ons vee. De belangrijkste resultaten zijn:

- Van 70 % van de dieren is de stamboom in vijf generaties bekend. Voor een betrouwbare berekening van verwantschap en inteelt moet dit naar 100 %.
- Vanaf 2000 worden er gemiddeld 70 kalveren per jaar geregistreerd.
- Drie stieren, die via CRV beschikbaar waren, hebben veel invloed gekregen: Surfenne Jetze met 105 kalveren, Lord 116 met 66 en Surfenne Lammert met 47 kalveren.
- De laatst bekende voorouders van deze drie stieren, bijvoorbeeld de koe Ruurdje (moeder van Kei), hebben door deze drie stieren de hoogste verwantschap met de dieren in het ras gekregen.
- De gemiddelde inteelt van de in 2010 geboren kalveren was 3,5 %. De inteelttoename vanaf 1990 is niet verontrustend, maar vraagt wel blijvende aandacht.
- Het belangrijkste aandachtspunt voor het bestuur is het evenredig gebruik van stieren door te voorkomen dat een enkele stier via KI veel kalveren krijgt.

Veehouders kunnen meehelpen aan een meer evenredig gebruik door in overleg met het bestuur ook gebruik te maken van stieren uit de genenbank.

Neem voor een stieradvies contact op met Jan Heeringa (0519-571251) of Siebe Reitsma (0515-231305).

VAN DE VOORZITTER

De vuurproef zit erop. Mijn eerste jaarvergadering in december j.l. "Het is weer eens wat anders dan mijn dagelijkse werk in de politiek."
Een avond voor onze donateurs én eigenlijk vooral voor 'onze' koeien. Een avond met een volle zaal, er waren stoelen tekort. Dat is een goed teken!
Een avond ook waar we vierden dat we 20 jaar bestaan!
De oranejekoek smaakte prima.
En een avond waar we afscheid namen van twee bestuursleden die jáären lang voor onze stichting in de weer zijn geweest. Voor hen hadden we een passend afscheidskado een bodywarmer met daarop: 'Grutsk op myn Frysk readbunt' (Trots op mijn Fries Roodbont

Ook de mede-oprichters Kees Iepema en Jacob Reitsma kregen er een.

En nu werken we verder aan de toekomst van onze mooie koeien!

Durk Durksz,
Voorzitter Roodbont Fries Vee

We zoeken:

koeien die een lange leversduur hebben op uw bedrijf en die naar uw mening geschikt zijn als stiermoeder.
De foktechnische cie gaat dan met u bekijken of deze koeien geschikt zijn en eventueel ïnsemineerd kunnen worden.

Heeft u een koe met een hoge levensproductie:
BEL WIM GRIT 0517-342050

Reportage "Fries Roden in het land van de jonker"

In december 2012 speelde in het Posthuis-theater in Heerenveen de voorstelling 'De lytse jonker' met in de hoofdrol schrijver en toneelspeler Rients Gratema.
Jonkerslan, zou het misschien iets te maken hebben met deze voorstelling. Jonkerslan, het land van de jonker, de jonkheer.
De familie Elzinga die aan de Fugelsang woont in Jonkerslan helpt ons uit de droom.
Het land waar zij nu hun bedrijf uitoefenen behoorde in de jaren 1600-1700 toe aan de familie Jonker Pieter van-Dekema. Deze landerijen tussen Heerenveen en Gorredijk zijn door deze familie allemaal ontgonnen en geworden tot goede landbouwgrond.
Familie Elzinga, Wiemer en Janny runnen een boerenbedrijf met 70 Fries-Roodbonte dieren. Een 40-tal melkkoeien siert de stal. Aangebonden in een Friese stal, met de haren keurig geknipt en de staarten helder gewassen en opgebonden.
Nieuwsgierig kijken ze met grote ogen en gehoornde koppen achterom. Er is bezoek dat is gezellig, wie zouden er zijn? Het bûthûsbankje ontbrak, maar zou in deze stal niet misstaan.
Een dertigtal jonge dieren vindt een goede winterplek in bijgebouwde stallen.
Met 70 Fries-Roodbonte dieren zou familie Elzinga wel eens het grootste fokbedrijf van dit ras binnen de Stichting Roodbont Fries vee kunnen zijn.. Ze zijn nog maar een korte periode lid van de Stichting.
De koeien worden met melkstellen en emmers gemolken. De melk komt in een weidetank en wordt daarna overgepompt naar de grote tank die eenmaal in de drie dagen door een R.M.O. van Friesland-Campina wordt geleegd. De Friese Roodbonten leveren melk van prima kwalitieit. De productie ligt tussen de 6000-7000kg melk per jaar , met een vetgehalte van 5.27 en een eiwitgehalte van 4.16 en een celgetal lager dan 200 leverde dit in november, toen de koeien nog buiten liepen een melkprijs op van 0.56 ct. Heel iets anders dan de 0.19 ct enkele jaren terug merkt Wiemer op. In 2009 werden broer en zus Elzinga in Joure gehuldigd. Uit handen van het bestuur van Friesland-Campina kreeg men een prachtig wandbord aangeboden voor 10 jaar eerste klas melk. Ze zijn nu met het 14 e jaar bezig.

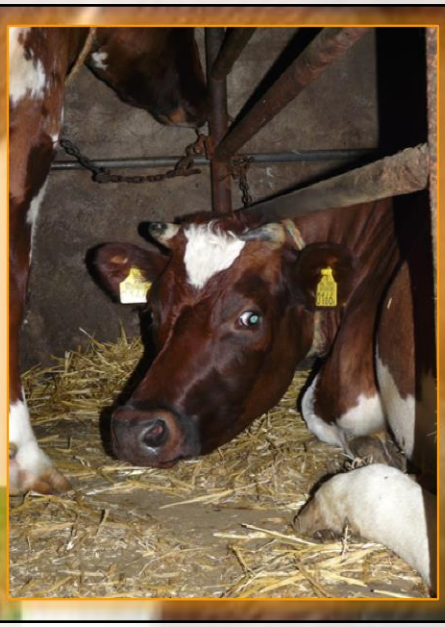

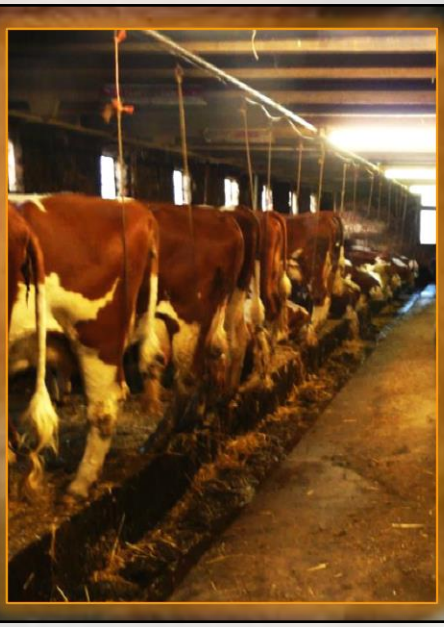

Janny en Wiemer zijn harde werkers. Met veel liefde voor hun veestapel zijn ze van 's morgens 5 uur tot 's avonds 19 uur bezig met het verzorgen van hun dieren.
Met veel passie zijn ze bezig met dit bedrijf dat best wel bewerkelijk is, vooral in de winter. De mest wordt handmatig uit de stal verwijderd en in een silo gebracht met een dak erboven en putten eronder. Het voer wordt ook handmatig op de zolder gewerkt om daarna door de openingen in de zolder voor de koeien gedeponeerd. 's Zomers als de koeien buiten lopen, maar wel binnen worden gemolken is er tijd om het gras te oogsten.
Fam. Elzinga laat de 27 ha grasland bewerken en verzorgen door een loonbedrijf. Zelf doen ze schudden , wiersen, weideslepen en indien nodig kunstmest strooien. Van de eerste snee wordt altijd 5 ha kunstmatig gedroogd door de grasdrogerij in het Friese Opende . De rest gaat als rijkuil 'aan de hoop'. De graspartijen van latere data worden in balen geperst.
Janny enWiemer hebben een taakverdeling op het bedrijf. Wiemer is voor het zware werk. Janny is voor het lichte werk. Ze voert telefoongesprekken, doet de boekhouding en de vee-administratie. In een schrift, dat al vele malen door de handen is geweest, houdt ze alles bij van de koeien.
In dit schrift staan van vele jaren alle afkalfdata van de koeien. Ook staan de dekdata en veeverkopen in dit schrift. Al bladerend door dit schrift vertelt Janny dat ze altijd zelf een dekstier op stal hebben en soms sperma aankopen van CR-Delta of K.I. de Toekomst met de Fries-Roodbonte stieren Epke ,Joran en Jetse Goasse en van K.I. Kampen met Sven.

De eerste Fries-Roodbonte stier kochten ze 42 jaar geleden van veehandelaar Hulzinga uit Echtenerbrug. Daarna werd er regelmatig gewinkeld in de Fries-Roodbonte keuken van Rintje Modderman in Rohel. Broer en zus Elzinga fokken Fries-Roodbont omdat ze zelf mensen zijn 'puur Fries'. Ze gaan voor de Friese cultuur. Op de deur prijkt een mooi bord met de Friese tekst Fryslân beste boerenprovincie.
Ze willen het Friese ras graag handhaven en versterken, want zeggen ze: "Kleur stelt nooit teleur". En de kleur komt ook weer tot uiting in het voorjaar als hun weiden weelderig tieren en een prachtige bloemenpracht de omgeving siert. Getuigen zijn mooie foto's die in de keuken aan de wand hangen.
En dat ze een kleurrijk bedrijf hebben ontgaat ook de omgeving niet. Regelmatig worden ze gevraagd om mee te werken aan fotosessies en promotiefilms.
Zo worden we, wanneer we de site van Jonkerslân intoetsen geconfronteerd met mooie beelden van Fries-Roodbonte koeien. Ook de burgemeester van Opsterland mevr. Fransiska Ravenstein kwam op bezoek en genoot van bedrijf en omgeving. Skoalle de Lytse Jonker yn Jonkerslân moet straks haar deuren sluiten omdat de leefgemeenschap te klein is om voor voldoende toestroom te zorgen.
Wiemer en Janny sluiten de deuren nog niet, ze willen nog zo lang mogelijk genieten van hun werk met de koeien op de boerderij.

Stef Diever & Douwe Leenstra

Beschikbare stieren

Er zijn vele Roodbonte Friese stieren beschikbaar. Van vier stieren zijn spermarietjes vrij te koop. De andere stieren zijn alleen via onze Stichting te verkrijgen en alleen na paringsadvies van onze foktechnische commissie. De commissie zoekt een aantal passende stieren uit de genenbank uit, waaruit u de stier van uw keuze bestelt.

De onderstaande 4 stieren die vrij beschikbaar zijn via onze stichting:
De Vennen Joram, vader Doede en moedersvader De Vennen Rodney. Een stier uit de fokstal van Siem vd Vis in Dorkwerd. Doede is een fokstier van Hessel Bouma. Joram is een mooi gelijnde stier.
Jetse Goasse, vader Kei, de bekende fokstier uit 1971, en moedersvader Sjoarda's Eeuwe.
Jetse Goasse is gefok door Th. Dijkstra in Itens en heeft een mooie donkere kleur.

Jetse Goasse

Epke fan 'e Slinke, heeft als vader Piet (is een Kei-zoon) uit een Klaes moeder: Roosje 120.
Zij heeft hele beste gehalten. Epke is ook een mooie donkere stier.
Sperma van deze stieren kan besteld worden bij Jan Heeringa of rechtstreekst bij KI-De Toekomst
De Vennen Rodeo, vader Hessel en moedersvader Lord 108. Een stier uit de fokstal van Siem vd Vis in Dorkwerd. Hessel is een Koos-zoon gefokt door v.d. Bosch uit Tjerkgaast. Er is nog beperkt sperma van Rodeo aanwezig.

KI-Kampen heeft de **stier Sven** in het vat. Sven is een Tittenser Grytsen uit een Doede moeder: Hibma 63 van de stal Reitsma uit Allingawier. Een koe met een hoge levensproductie en beste gehalten. Sven is te bestellen via KI Kampen.
Prijs van alle 5 is € 12,- excl. BTW en kosten.

Stieren uit genenbank via paringsadvies
In de genenbank is nog volop sperma van andere interessante stieren. Stieren die niet vrij beschikbaar zijn, maar via een paringsadvies van onze stichting beschikbaar voor u zijn. Neemt u dan contact op met Siebe Reitsma of Jan Heeringa.
Een paar voorbeelden van stieren waar nog sperma van beschikbaar is:
Gratema Wiisnoas, een vd Wijzend 51 zoon uit een Villeneuve 273 moeder.
Julius, een Karel 841 zoon uit een Jupiter 163 moeder.
Sjoarda's Alle, een Lord 116 zoon uit een Survenne's Jetze moeder.

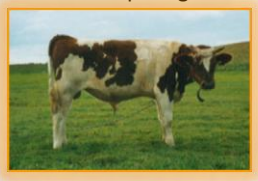
Sjoarda's Alle

In 2013 is van de stieren Ron 6 en Survinne sperma gewonnen door de genenbank. Ook dit sperma is nu beschikbaar via de stichting.
Ron 6 is een Hendrik 2 fan Donkerbroek-zoon uit een Walrich Marco moeder en is gefokt door Mts. Engwerda.
Survinne is een Beukenhof 114 zoon uit een De Vennen Petero moeder en is gefokt door Mts. Reitsma.

Op onze website staat een overzicht van alle stieren. www.roodbontfriesvee.nl en kies dan 'stieren'.

Historie deel 3: **DE VRF GAF NIEUWE IMPULSEN AAN DE FRIESE ROODBONTEN**

De oprichting van de Vereniging van Roodbontfokkers in Friesland, de VRF, in 1957 betekende een belangrijke stimulans voor de fokkerij van de Friese roodbonten. Het was een heel klein aantal doorzetters, dat het ras van de werkelijke ondergang heeft gered. De belangrijkste onder hen was zonder twijfel Meint Tjallings Postma uit Legemeer. 'Ik heb nooit de weg van de minste weerstand gekozen', plachtte hij te zeggen, wanneer zijn stimulerende werk voor zowel het Friese paard als voor het roodbonte Friese rund ter sprake kwam. Bij de oprichting van de VRF had Meint Postma zijn bedrijf al overgedaan aan zijn zoon Minne, maar zijn verdiensten werden beloond met het erelidmaatschap. Men besefte dat er zonder zijn vaak onbegrepen volhouden mogelijk geen Friese roodbonten meer zouden zijn geweest. Erelid Meint Postma kon gelukkig nog enige jaren getuige zijn van het stimulerende werk dat uitging van de VRF, hij overleed in 1964 op 71-jarige leeftijd.

Bij de oprichting van de VRF werd Ferdinand Keulen uit Rotsterhaule voorzitter en Sjoerd Gerbrandy uit Goënga secretaris. Ze vormden ook de kern van de nieuwe organisatie van zo'n vijftig veehouders, die soms enkele roodbonten hielden of een hele veestapel met roodbonten hadden. Samen met erelid Meint Postma stapten ze naar het bestuur van het Friese stamboek FRS op te proberen op de jubileumkeuring van 1959 in Leeuwarden een collectie roodbonte stamboekdieren te tonen.
Dat lukte en zo werd in de zomer van 1959 op de veemarkt in Sneek uit een lange rijstieren, koeien en hokkelingen de definitieve groep samengesteld. De roodbonte keuzeheren waren er natuurlijk bij, maar ook voorzitter Jan Sikma uit Rauwerd, vice-voorzitter Ids Boersma uit Hartwerd en secretaris dr. Jaap Dijkstra van het stamboek lieten hun deskundig oog gaan over de roodbonte toppers. Vooral Minne Postma leverde een aanzienlijk deel van de groep, niet alleen bij de koeien en hokkelingen, maar vooral bij de stieren.

Rijen dik stonden de bezoekers op 10 september 1959 achter de roodbonte keurcollectie, zo meldden de verslaggevers, al bleek naderhand dat veel van de belangstellenden van elders dachten dat ze naar een groep Friese koeien van het MRIJ-ras keken. Veel waardering kreeg vooral de stier Gustaaf 336R-FRS van Minne Postma, die individueel met een eerste prijs werd bekroond. 'Een topfiguur onder zijn kleurgenoten', zo schreef verslaggever Jan Brens in De Friese Veefokkerij. Gustaaf was inderdaad een exterieurtopper in zijn dagen – hij was via een lange, lange rij van vrijwel anonieme roodbonte stieren veertien generaties verwijderd van die oude stamvader Vondeling 1, 176 HR. Tot heel bijzondere fokprestaties kwam Gustaaf niet, maar wel werden hij en zijn zonen gebruikt in de vooraanstaande stallen van VRF-leden. In dat verband dient zijn achterkleinzoon Jet Gelf uit de stal van Jongbloed in Britswerd genoemd te worden: via hem is de invloed van die fraaie Gustaaf uit 1959 nu nog niet helemaal uitgewist.

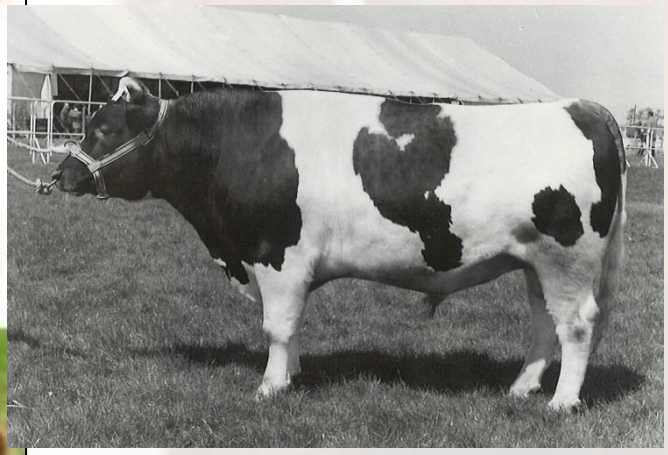

Gustaaf 336 R-FRS

Ook de negentien vrouwelijke deelneemsters aan de roodbonte keurgroep op de FRS-jubileumkeuring van 1959 mochten er zijn. We laten Jan Brens maar weer even aan het woord: 'Fraai gelijnde dieren van het goede melktypische genre. Soms haast iets te melktypisch en niet te bespierd. Vooral van opzij waren de meeste deelneemsters zeer aantrekkelijk en de goede uiers vermelden we met lof.'
Natuurlijk was er wel enige kritiek: de koppen de kruisen konden wat mooier, maar vooral de benen waren droog en de koeien marcheerden er met zwier op, aldus de deskundige, die niet naliet de charmes van de vrouwelijke vaandeldraagster te memoreren. De groep werd ook nog met een tweede prijs beloond: 'een mooi resultaat voor de hard en beleidvol werkende roodbontfokkers', aldus het verslag.

Reimer Strikwerda

BEN BARKEMA SPREKER OP DE JAARVERGADERING DECEMBER 2013

Ben Barkema uit Lelystad heeft op zijn bedrijf met Holsteins ook een groep Blaarkoppen. Hij heeft jarenlang een project uitgevoerd met kruisingen van Holstein Frisian en Groninger Blaarkop. Alle gegevens werden bijgehouden en verwerkt. In de praktijk vraten de Blaarkopkruisingen de voerresten van de Holsteins op. De kruisingen hadden door de Holstein invloed een behoorlijke melkgift en toch het sobere van de Blaarkop. Beide eigenschappen werden waarschijnlijk door het heterosiseffect versterkt. De kruisingen weiden in natuurweide. De zuivere Blaarkoppen doen dat nu nog.

Waarschijnlijk kan een echte fokker niet blijvend met kruisingen werken. Want hoewel het een super project was zijn Barkema en zijn vrouw langzamerhand toch overgestapt op de fokkerij van zuivere Holsteins en zuivere Groninger blaarkoppen. Zij vooral de productie (HF) en hij de Blaarkop en de Holsteins voor de show. Van beide veerassen geniet hij. Met beide is een goede boterham te verdienen. Op de vraag welke het beste was kon niet een pasklaar antwoord komen. Bij een hoge melkgift en een lage krachtvoerprijs levert de hoogproductieve (dus de Holstein) meer op. Bij een lage melkprijs en duur krachtvoer is het net andersom. Kortom de omstandigheden bepalen welke de beste is.

Ben Barkema, spreker op de jaarvergadering, vertelt over zijn bedrijf waar Blaarkoppen naast Holsteins lopen. Blaarkoppen die passen in het 'natuurdeel' van zijn bedrijf.

"Ingelaste spreker" Herman van Vliet poneert de stelling dat je een zeldzaam dier moet opeten om het in stand te houden. Anders gezegd: je moet het de nutsfunctie teruggeven of een nieuwe bedenken. Bijvoorbeeld via de slow food principes. In zijn wagen heeft hij onder andere hamburgers van Roodbont Fries vee. Zie ook www.lekkeretrek.com

STICHTING ROODBONT FRIES VEE 20 JAAR!

We bestaan 20 jaar! Tijdens de jaarbijeenkomst in december 2013 hebben we dat gevierd met een lekker stuk oranjekoek:
In 1993 was ons ras nagenoeg verdwenen, een initiatief van 6 heren heeft er toe geleid dat de stichting werd opgericht: Stichting tot het Behoud van het "Roodbonte Friese Vee". De stichting heeft ten doel: *"Het instand-houden van het raszuivere roodbonte Friese Vee in de ruimste zin des woords, waarbij ook het economische doel niet uit het oog verloren wordt."*

Bestuurders van het eerste uur waren:
Kees Iepema, Gerben Engwerda, Hessel Bouma, Jacob Reitsma, Siebe Reitsma en Sjoerd Zwaagstra.

In 1993 waren er nog slechts 17 koeien aanwezig. Inmiddels is het aantal gegroeid naar 520 koeien. Voor een levensvatbare populatie zal dit aantal Door moeten groeien naar 5000 koeien

ENQUÊTE ONDER FOKKERS VAN ROODBONT FRIES VEE

Vorig jaar is een enquête gehouden onder een aantal fokkers van roodbont Fries vee. Enkele punten die uit deze enquête naar voren kwamen wil ik hier vermelden.

Waarom Roodbont Fries vee?
Iedere fokker vindt het mooi vee, iets aparts en de moeite waard om te behouden. Enkelen hebben naast een stal Holstein of Red Holstein enkel roodbonte Friese koeien. Anderen houden ze - naast FH zwartbont – voornamelijk op gras, gangbaar en ook biologisch. Deze boeren benadrukken het sobere karakter van roodbont Fries vee. De opmerking *melk uit gras* heb ik veel gehoord. Wat opvalt is dat velen begonnen zijn met roodbont uit zwartbont FH. Sommigen nadat er ongepland een roodbont kalf werd geboren. Anderen hebben eerst de keuze gemaakt en met roodbonte stieren - of zwartbonte met roodbontfactor - hier doelbewust naar toe gefokt.
Ook op intensievere bedrijven met FH zwart- en roodbont voldoen de roodbonte Friese koeien goed.
Hobbyfokkers met enkele koeien hebben in de regel bewust voor roodbont Fries vee gekozen. Zij houden ze veelal als zoogkoe.

Hoe uniek vinden de fokkers het Roodbonte Friese vee en hoe Fries?
Ieder vindt het uniek vee en waard om te behouden. Ruim de helft ziet behalve de kleur geen aantoonbaar verschil met Fries (Hollands) zwartbont. En toch vindt een kleine meerderheid dat het niet (helemaal) een roodbonte FH is. Alleen zijn de verschillen zo moeilijk te benoemen. Een aantal verschillen, zoals sober en dubbeldoel, zijn vooral verschillen ten opzichte van Holstein Frisian (HF) die voor de zwartbonte FH ook gelden. De paar verschillen die door enkelen zijn genoemd tussen roodbont en zwartbont FH, tonen niet echt een verschil aan. Het idee van een apart ras komt vooral omdat de roodbonte binnen het toenmalige Fries Rundvee Stamboek (FRS) als apart werd geregistreerd en vaak werd gefokt door zogenaamde roodbontfokkers. Het is deels gevoelsmatig dat men het roodbonte Friese vee als een apart ras ziet en niet alleen als een kleurvariant binnen FH.
Binnen Friesland zijn de hobbyfokkers - waaronder ik hier ook reken de “Holstein boer”met enkele roodbonte Friezen - overtuigd van de Friese achtergrond van de roodbonte Fries. De fokkers met FH zwartbont en roodbont - in en buiten de provincie Friesland - zien de roodbonte meer als FH roodbont. Dit is ook wel verklaarbaar, omdat bij de meeste boeren het eerste roodbonte kalf uit een zwartbonte FH koe kwam. (In de enquête zaten geen hobbyfokkers buiten Friesland).
Hopelijk geeft het DNA onderzoek straks inzicht in overeenkomsten en verschillen met FH zwartbont.

Samen in stand houden, hoe doe je dat?
Om samen iets te bereiken is er behoefte aan contact en informatie. Er is vooral behoefte aan informatie van de stichting. Er is behoefte aan meer stieren en meer informatie over stieren. Er is behoefte aan onderling contact, maar niet in de vorm van “studieclubs”.

Kansen voor het ras
Velen zien wel kansen van “beter benutten van dubbeldoel”, vlees in hotels, cultureel historisch erfgoed in relatie tot toerisme, tot eigen melk, boter en kaas, al dan niet als streekproduct, vermarkten. Slechts een enkeling werkt zelf aan die meerwaarde. Net als iedere veehouder is men vooral producent van melk (en vlees). Mogelijkheden om het extra van het roodbonte Friese vee in geld om te zetten zijn beperkt voor de individuele (hobby)boer.

Voor de kansen van het behoud wordt meer van de stichting verwacht. Naast het behoud van het ras ziet men ook mogelijkheden voor gebruikskruisingen met Holstein. Inkruisen van roodbont Fries vee kan de Holstein robuuster maken. “Haal niet van ver wat dichtbij beschikbaar is!”

Belangrijkste vragen zijn de roep om informatie van de stichting en coördinatie door de stichting.

Wat doet het bestuur hiermee?
Het bestuur is uitgebreid en vrijwilligers zijn ingeschakeld om samen meer te kunnen doen. Dit is de derde nieuwsbrief die uitkomt. De vee-administratie is bijgewerkt, maar vraag wel constante aandacht en medewerking van de fokkers. Er is een DNA onderzoek gestart, de resultaten worden nu geanalyseerd. Er wordt gewerkt aan een project om de fokkerij een (forse) impuls te geven. Het contact met de fokkers zal worden geïntensiveerd.

Wim Grit

JAARVERGADERING DECEMBER 2013

Naast het huishoudelijk gedeelte was Ben Barkema uitgenodigd als spreker. Barkema heeft in Lelystad een 'lagekostenbedrijf'met Holsteins, Blaarkopkruisingen en zuivere Blaarkoppen. Judith Ouwejan deed het een en ander uit de doeken over inteelt bij het Roodbonte Friese Vee. Al met al een gevulde avond, waarin wij ook nog stilstonden bij het twintig jarig bestaan van de stichting.

De voorzitter opent de vergadering en heet allen welkom, in het bijzonder de sprekers voor vanavond en de speciale gasten. De heren Kor Oldenbroek en Henk Sulkers van Centrum Genetische Bronnen Nederland (CGN) en de heer Cees Buys van de Lakenvelder Vereniging en natuurlijk de man van het bloedgroepenonderzoek dat destijds ook bij de Roodbonte Friese koeien is uitgevoerd.

De belangrijkste mededeling is dat er momenteel 520 koeien in de administratie zijn opgenomen. De verdeling is als volgt:

0 -2 jaar	97
2 – 4 jaar	115
4 – 8 jaar	159
8 jaar en ouder	149

Het verslag van de jaarvergadering van 29 december 2012 geeft geen aanleiding tot vragen. Met dank aan samensteller Hessel Bouma. Het jaarverslag roept ook geen vragen op. Het jaarverslag noemt onder 'toekomst roodbont Fries vee' als eerste doel de uitbreiding naar 1500 dieren. Om het ras blijvend veilig te stellen is een populatiegrootte van 5.000 gewenst. Penningmeester Jan Heeringa deelt het jaarverslag uit en geeft toelichting. Het betreft de periode 1 oktober 2012 tot 30 december 2013. Dit om ingaande 2014 het financiële verslag gelijk te laten vallen met het kalenderjaar.

Fokkerij zaken

De voorzitter vermeldt dat er van twee jonge stieren sperma is gewonnen voor de genenbank. Dit zal in de eerstvolgende nieuwsbrief worden vermeld. Via het project "Roodbont Fries Vee Foarút" wil de stichting het aantal koeien vergroten. Hierbij wordt ook gedacht aan het spoelen van (oude) koeien om via embryo transplantatie (ET) sneller het gewenste resultaat te bereiken. Dit roept de opmerking op dat dit voor biologische boeren niet is te gebruiken. Hessel Bouma, voormalig biologisch boer, is van mening dat men voor bijzondere bloedlijnen een uitzonderring zou moeten maken.
Henk Sulkers (CGN) merkt op dat de zogenaamde Ovum pick-up methode voor de biologische boeren wel aanvaardbaar is. Hierbij worden eicellen gewonnen zonder super-ovulatie.
Verder valt onder dit project promotie, DNA onderzoek en het invriezen van sperma.
Het DNA onderzoek loopt. De resultaten zijn binnen; nu de analyse nog.
Zie verder in deze nieuwsbrief "Project: Meer Friese koeien".

Bij een kleine fokkerij ligt inteelt altijd op de loer. Binnen de fokkerij van de Roodbonte Fries speelt (ook) mee dat er een beperkt aantal stieren vrij beschikbaar was. Judith Ouwejan heeft onderzoek gedaan naar de inteelt bij de Roodbonte Fries. Zie elders in dit blad. Extra aanbeveling is om de niet of weinig gebruikte stieren uit de genenbank ook te gebruiken om zo een betere spreiding te realiseren.

Wij hebben afscheid genomen van Hessel Bouma en Gerben Engwerda, bestuurders van het eerste uur. Medeoprichters van de Stichting Roodbont Fries Vee nu twintig jaar geleden. Zij werden verrast met een bodywarmer. Die waren er ook voor Kees Iepema en Jacob Reitsma eveneens medeoprichters en bestuursleden van het eerste uur. Zie ook onder 'van de voorzitter'.

We vierden het twintigjarig bestaan eenvoudig met een stukje oranjekoek bij de koffie. Geheel passend in de Friese cultuur.

In de rondvraag nog de vraag naar meer vraag en aanbod via de website. Dit heeft de aandacht. De website zal ook worden vernieuwd. Dan zal dit punt ook worden meegenomen. De voorzitter bellen is ook een heel directe lijn. Jan Heeringa vraagt aandacht voor het melden van verkochte dieren. Graag aan Teade de Jong doorgeven waar ze heen gaan. Anders raken ze buiten beeld. En natuurlijk willen wij proberen de nieuwe eigenaar aan ons te binden.

De voorzitter bedankt ieder voor zijn/haar aanwezigheid en inbreng.

KEATTEN YN'E STÂL

Kinderen op de boerderij speelden vroeger natuurlijk ook 'boer zijn'. Een speelgoedboerderij uit 1894 laat zien dat men toen ook al rode en zwarte koeien had. Het Frieslandbouwmuseum heeft deze antieke stal in bezit.
De koeien werden vroeger gemaakt van 'keatten', dit is een kootje van een vinger of teenlid. Er is wat fantasie voor nodig, maar elk kootje stelt een koe voor. In dit geval staan er 24 koeien in de volle stal. Op de voorzijde van de stal staat CS COUPERUS – 1894.

Cornelis Symons Couperus (1888 – 1970) heeft er mee gespeeld. Waarschijnlijk is het een verjaardagscadeau voor de jonge boer. De stal kwam tevoorschijn toen de boerderij in Hieslum verkocht werd en de zolder opgeruimd werd. Vermoedelijk heeft de stal daar vanaf al die jaren gestaan. Wie vroeger een aantrekkelijke boerendochter op het oog had, wilde natuurlijk weten hoe rijk haar vader was. Hij telde dan de 'kowerútsjes', want achter elk stalraam stonden 2 koeien. Een lange stal met veel raampjes betekende een rijke boerendochter.

Deze speelgoedstal is 1,5 m lang en 25 cm breed. Het is een nabootsing van een Friese stal met giergoot of groppe (grup), een mielgong (voerpad) en een 'barte' (plankier over de grup).
Een zeldzaam mooi plaatje, met …. Zwarte én Rode friese koeien!

PROJECT : MEER RODE FRIESE KOEIEN

De stichting heeft een project opgezet met als doel: meer Rode Friese Koeien. Het project heeft tot doel:

- Aantal koeien vergroten en meer veehouders die Roodbonte Friese Koeien houden
- DNA-profiel van alle aanwezige dieren in beeld brengen
- Inteelt voorkomen door gerichte stierkeuze advisering
- Een koppel Roodbonte Friese Koeien ter promotie op Dairy Campus Leeuwarden
- Een stage opdracht uitzetten naar de gebruikswaarden van de Roodbonte Friese Koe
- Promotie van het ras

Het DNA onderzoek is inmiddels gestart. De haarmonsters zijn genomen en samen met de spermarietsjes naar het laboratorium in Luik gestuurd. De resultaten zijn inmiddels binnen. Van elk monster zijn 50.000 kenmerken bekend. Het analyseren van deze gigantische berg gegevens kan nu van start gaan. Tegen het eind van dit jaar zullen de uitkomsten bekend zijn.
Voor de promotie zijn Twitter en Facebook inmiddels opgestart. We werken aan de vernieuwing van de de website.

Ook is er contact met Van Hall Instituut om een stage-vraag uit te zetten bij de studenten.
We willen ook de informatie van de beschikbare stieren beter toegankelijk maken en op de website publiceren.
Een probleem is nog wel het actueel houden van de vee-adminstratie en de productiegegevens van de koeien in onze adminstratie. Teade de Jong en Bas de Boer zullen in dit jaar u vragen om de actuele gegevens. U werkt natuurlijk direct en vlot mee, alvast dank daarvoor.

Het project wordt samen met het Centrum Genetische Bronnen, de SZH, De Heidepleats, KI de Toekomst en Dairy Campus Leeuwarden uitgevoerd. Project wordt mede gefinancierd door de Provincie Fryslân.

COLOFON: *Redactie*: Durk Durksz en Douwe Leenstra *Fotografie*: Douwe Leenstra *Reportages*: Stef Diever
Website: www.roodbontfriesvee.nl *E-mailadres:* srfv@hotmail.nl Twitter: www.twitter.com/roodbfriesekoe en www.facebook.com/roodbontfriesvee